

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่มีความสำคัญที่สุดสำหรับคนไทยทุกคน เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความเป็นชาติไทยทุกคนในชาติต้องช่วยกันดำรงรักษาไว้ให้ อยู่อย่างมั่นคงตลอดไป เพราะนอกจากจะใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารแล้ว ยังเป็นเอกลักษณ์ของชาติและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้

ตั้งพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานถึงความสำคัญของ ภาษาไทย ในคราวเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในการประชุมของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2505 มีข้อความ ตอนหนึ่งว่า “เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาลจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้านรักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ใน ทางออกเสียงคือให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้ ความหมายว่าวิธีใช้คำมาประกอบเป็นประโยคนับเป็นปัญหาที่สำคัญปัญหาที่สามคือ ความร่ำรวยในคำของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานี้ก็ไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีการบัญญัติ คำศัพท์ใหม่มาใช้” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 7) การเรียนการสอนภาษาไทยจึงมี ความสำคัญมาก เพราะเป็นการเรียนการสอนภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือสื่อสารทำ ความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างคนในชาติและยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ วิชาการต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาไทย ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่าให้ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ ในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้สามารถ ประกอบกิจกรรมการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ

เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ การอนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทย
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1)

การจัดการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ว่านักเรียน
จะต้องอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่านเข้าใจ
ความหมายโดยตรงความหมายโดยนัยจับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน
แสดงความคิดเห็น ได้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเขียนกรอบแนวคิดผังความคิดย่อความเขียน
รายงานจากสิ่งที่อ่านได้วิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลลำดับความอย่างมีขั้นตอนและ
ความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่านรวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุน
จากเรื่องที่อ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 3) ดังนั้น การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญ
ในการแสวงหาความรู้การใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคนการ
รู้จักฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดีทั้งจะช่วยให้เกิดความ
ชำนาญ มีความรู้กว้างขวางด้วยการอ่านที่ดีมีประสิทธิภาพ จะต้องอ่านแล้วจับใจความได้
สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ การที่นักเรียนจะเป็นผู้อ่านที่ดีจึงขึ้นอยู่กับ
สภาพแวดล้อมที่ครูเป็นผู้จัดเตรียมให้อีกทั้งยังต้องผสมผสานกับความสนใจของผู้อ่านเพื่อ
เป็นแรงจูงใจที่จะช่วยให้นักเรียนได้อ่านอย่างสม่ำเสมอ (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2545,
หน้า 2) จะเห็นได้ว่าการอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้และการพัฒนาสติปัญญา
ของคนในสังคมทำให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญาความรู้ความสามารถพฤติกรรมและ
ค่านิยมต่างๆ รวมทั้งช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดของชีวิต
การอ่านจึงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์อย่างยิ่ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 1)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทยได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามสาระมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ 5 สาระ
การเรียนรู้ และ 5 มาตรฐานการเรียนรู้ ในส่วนสาระ การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1
ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมี
นิสัยรักการอ่าน การอ่านกับการพูด การเขียน เป็นการใช้ทักษะทางภาษาที่แตกต่างกัน
แต่มีส่วนที่สัมพันธ์กัน การอ่านที่ถูกต้อง ทำให้พูดได้ถูกต้องเขียนได้ถูกต้อง การอ่าน
ที่ชัดเจน ทำให้สามารถพูดได้ชัดเจน การอ่านได้แตกฉานจะทำให้การพูดฉะฉานและ
ความคิดปราดเปรื่อง การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้าพัฒนาชีวิต
ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดความรู้แล้วยังก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และส่งเสริม

ให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ดำเนินแนวคิดในการดำเนินชีวิต การอ่านจึงเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับ และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1-9) ดังนั้นผู้ที่มีทักษะในการอ่านหรือมีความสามารถในการอ่าน คือ สามารถอ่านได้มาก อ่านได้เร็ว อ่านได้ถูกต้อง อ่านได้หลายๆ ภาษา ย่อมมีโอกาสในชีวิตหลายด้านมากกว่า เช่น ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการศึกษา หาความรู้ ตลอดจนด้านข่าวสารข้อมูลได้กว้างไกลและทันสมัยกว่าผู้ที่ขาดทักษะในการอ่านและการเขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันเป็นโลกของยุคข่าวสารข้อมูลด้วยแล้ว ผู้ที่มีทักษะในการอ่านและการเขียนเป็นทุนอยู่ในตัวแล้วย่อมมีโอกาสได้เปรียบมากกว่า (พรทิพย์ ชาตะรัตน์, 2545, หน้า, 59)

จากรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนร่วมไทรวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย รวมเฉลี่ยร้อยละ 52.51 เมื่อพิจารณารายด้านมีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านร้อยละ 51.54 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การศึกษา 2558 ที่ประเมินโดยใช้แบบประเมินการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และเขียนที่โรงเรียนสร้างขึ้น พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยรวมร้อยละ 53.67 (โรงเรียนร่วมไทรวิทยา, 2558, หน้า 14) ซึ่งจากผลการประเมินดังกล่าวจะเห็นได้ว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย มีผลคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะด้านการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ มีผลสัมฤทธิ์ไม่เท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนยึดหนังสือเรียนเป็นหลัก ในการสอนและรูปแบบการสอนที่เก่าไม่น่าสนใจ นักเรียนเรียนแบบท่องจำเป็นส่วนใหญ่ ขาดทักษะด้านการอ่านและการเขียน ขาดความรับผิดชอบและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สภาพปัญหาและสาเหตุดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยได้มีความพยายามที่จะหารูปแบบการสอนและกลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนที่แปลกใหม่ ใ้ใจมากระตุ้นและเร่งเร้าให้ผู้เรียนนำศักยภาพแห่งตนเองออกมาหล่อหลอมรวมกัน ในการแสวงหาองค์ความรู้จากการเรียนรู้ในชั้นเรียน จะส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะด้านการอ่านและการเขียน และมีความรับผิดชอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์และมีผลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

จากการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลายๆ รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือเป็นรูปแบบที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วย

สมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน แต่ละคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างแท้จริง ในการเรียนรู้โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ รวมทั้งเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านการเรียน การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ การคิดแบบหลากหลาย การปฏิบัติภารกิจที่ซับซ้อน การเน้นคุณธรรม จริยธรรม ทักษะสังคม การสร้างนิสัยความร่วมมือภายในกลุ่มเกิดความรับผิดชอบ (วิลลาร์ด สุนทรโรจน์, 2550, หน้า 51) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการพัฒนาผู้เรียนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมทักษะทางสังคม ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียน ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน เป็นวิธีที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนมีหลายรูปแบบ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2552, หน้า 149-181) กล่าวว่า การเรียนรู้และในความสำเร็จอย่างแท้จริง ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ตลอดจนเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยคนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองเท่านั้น แต่จะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลหมายถึงความสำเร็จของกลุ่มด้วยดังนั้นการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวจึงมีลักษณะตรงกันข้ามกับการเรียนที่เน้นการแข่งขัน และการเรียนตามลำพัง

เทคนิคการสอนอ่านแบบ PANORAMA เป็นเทคนิคการสอนอ่าน ซึ่ง Edwards (1973, pp. 132-135 อ้างถึงใน อัญชลี พันสุภัก, 2556, หน้า 35) เป็นผู้คิดพัฒนาขึ้นมา จากเทคนิคการสอนอ่านหลายๆ แบบเพื่อใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมุ่งหวังให้นักเรียนสามารถอ่านข้อความจำนวนมาก เก็บข้อความต่างๆ อย่างมีระบบและนำไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียม (Preparation Stage) ประกอบด้วย การกำหนดจุดหมาย (P = Purpose) การปรับความเร็ว (A = Adapting rate to material) ความจำเป็นในการตั้งคำถาม (N = Need to pose questions) 2) ขั้นการอ่าน (Intermediate stage) ประกอบด้วย การสำรวจ (O = Overview) การคิดตาม (R = Read and Relate) การจดบันทึก (A = Annotate) นักเรียนบันทึกสิ่งที่น่าสนใจในหนังสือหรือสมุดบันทึก ซึ่งอาจเป็นการใช้เครื่องหมายหรือข้อความก็ได้เพื่อเป็นการช่วยความจำและ 3) ขั้นสรุป (Concluding Stage) ประกอบด้วย การจำ (M = Memorize) และการประเมินผล

(A = Assess) การสอนอ่านแบบ PANORAMA จึงเป็นเทคนิคการสอนอ่านที่มีขั้นตอน กระบวนการที่เป็นระบบ มีการกำหนดจุดหมาย การอ่านโดยสังเกตลักษณะข้อความที่อ่าน การสำรวจ การคิดตาม การจดบันทึก การจำ และการประเมินผลจึงเป็นการสอน ที่เหมาะสมกับการอ่านเป็นอย่างยิ่ง

การใช้คู่มือการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อการปฏิบัติการสอนในวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียม การสอนอย่างมีระบบ โดยกำหนดสาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียน การสอน รวมทั้งการใช้สื่อและการวัดผลประเมินผล แผนการเรียนรู้อย่างเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดมุ่งหมาย การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ (จรัญญา ปะวะภูชะโก, 2553, หน้า 28) ซึ่งมีความสำคัญ มีความสำคัญคือ เป็นการเตรียมความพร้อมของการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า ซึ่งมีทิศทาง การเรียนที่ชัดเจนและส่งผลดีต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้อ่านเลือกเทคนิควิธี สอนที่ดี สื่อ การวัดผลประเมินผล ตรงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้และสอดคล้อง กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทำให้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มีความสะดวก สบาย และ ดำเนินการได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพและสะดวกแก่ผู้ที่มีสอนแทนกรณี ที่ครูผู้สอนประจำรายวิชา ไม่สามารถมาทำการสอนได้ อีกทั้งเป็นเอกสารสำคัญในการแสดง ความชำนาญการ หรือความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน (รุ่งอรุณ ถ้ำวาปี, 2556, หน้า 56) ดังนั้นการสร้างนวัตกรรมที่อยู่ในรูปของเอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมจึงจะ เป็นทางเลือกหนึ่งของครูในการพัฒนาการรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้นได้

จากสภาพปัจจุบันปัญหา หลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าควรมี การพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้นักเรียน พัฒนาการอ่าน การคิดวิเคราะห์ให้ เกิด กับผู้เรียนจึงได้นำ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับเทคนิคการสอนอ่าน แบบ PANORAMA เนื่องจากแบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนเน้นปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้เรียน และการอ่านโดยมีรูปแบบขั้นตอนที่ช่วยพัฒนาการอ่านมาใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน การอ่านวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มี ประสิทธิภาพต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาคู่มือการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคุณภาพตามเกณฑ์ดัชนี ประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร
2. ทักษะการอ่าน ของนักเรียนที่เรียนด้วย คู่มือการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร
3. การคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนที่เรียนด้วย คู่มือการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วย คู่มือการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร
5. ทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ) หลังเรียนด้วย คู่มือการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA แตกต่างกันหรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคู่มือการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีดัชนีประสิทธิผลตามเกณฑ์ร้อยละ 50

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่าน ของนักเรียนที่เรียนด้วยคู่มือการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA ระหว่าง หลังเรียนและก่อนเรียน

3. เพื่อเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนที่เรียนด้วยคู่มือการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA ระหว่าง หลังเรียนและก่อนเรียน

4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยคู่มือ การเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA ระหว่างหลังเรียนและก่อนเรียน

5. เพื่อเปรียบเทียบ ทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน เมื่อได้รับการสอนด้วยคู่มือการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. คู่มือการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA ที่ส่งผลต่อทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าดัชนีประสิทธิผลร้อยละ 50 ขึ้นไป

2. ทักษะการอ่าน ของนักเรียนที่เรียนด้วยคู่มือการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. การคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนที่เรียนด้วยคู่มือการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยคู่มือการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

5. ทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน เมื่อได้รับการสอนด้วยคู่มือการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA มีความต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ได้คู่มือการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของดัชนีประสิทธิผล
2. เป็นแนวทางส่งเสริม ทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในรายวิชาภาษาไทย
3. ได้แนวทางสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นอื่น และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
  - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร จำนวน 6 โรงเรียน จำนวน 10 ห้องเรียน ได้แก่ โรงเรียนสกลทวาปี โรงเรียนร่มไทรวิทยา โรงเรียนภูดินแดงวิทยา โรงเรียนธาตุทองอำนวยการวิทย์ โรงเรียนเดื่อศรีโพธิ์วัลย์ และโรงเรียนคำวางพิทยาคม จำนวนนักเรียน 452 คน
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนร่มไทรวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2559 จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาจากเทคนิคการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรได้

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

2.1.1 วิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้คู่มือการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA

2.1.2 ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient) แบ่งเป็น

3 ระดับ ได้แก่

2.1.2.1 กลุ่มสูง

2.1.2.2 กลุ่มปานกลาง

2.1.2.3 กลุ่มต่ำ

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

2.2.1 ทักษะการอ่าน

2.2.2 การคิดวิเคราะห์

2.2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้ตาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยรายวิชา ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง การอ่านบทความ วรรณคดี และวรรณกรรม โดยกำหนดตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อจัดทำเป็นคู่มือการจัดการเรียนรู้ จำนวน 40 ชั่วโมง

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

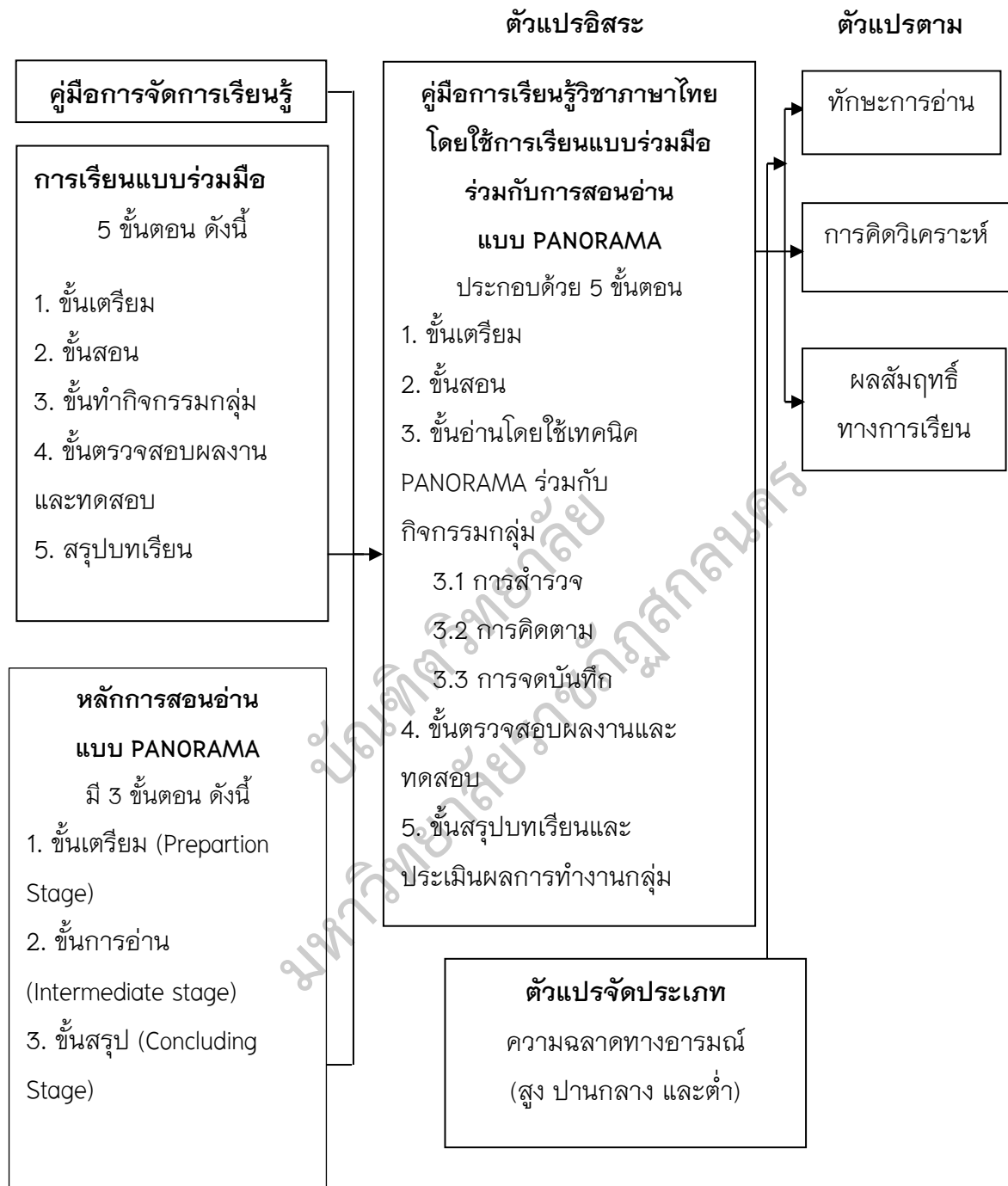
การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยทดลองสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 40 ชั่วโมง และเวลาในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 4 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 44 ชั่วโมง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยคู่มือการเรียนรู้ ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการ ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549, หน้า 51-67)

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน 1) ขั้นเตรียม 2) ขั้นสอน
3) ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม 4) ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ 5) สรุปทบทวน และการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบ PANORAMA มีขั้นตอนในการจัดกิจกรรม
3 ขั้นตอน Edwards (1973, pp. 132-135 อ้างถึงใน อัญชลี พันสุภัค, 2556, หน้า 35)
คือ 1) ขั้นเตรียม (Prepartion Stage) 2) ขั้นการอ่าน (Intermediate stage) และ ขั้นสรุป
(Concluding Stage) ซึ่งบูรณาการในการสร้างคู่มือการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้การ
เรียนแบบร่วมมือร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA ดังภาพประกอบดังนี้

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. คู่มือการเรียนรู้ หมายถึง เอกสารการจัดการเรียนการสอนที่ให้แนวทางการสอนแก่ผู้สอนอย่างชัดเจนทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหาการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนและการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้อบรม คู่มือการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้ 2 ส่วน คือ 1) คำแนะนำในการใช้ และ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และบันทึกหลังสอน
  2. การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นในกลุ่ม ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายกลุ่มให้ผู้เรียนมีความสามารถต่างกันร่วมกันทำงานและร่วมกันเรียนในลักษณะของกลุ่มเล็ก ผู้เรียนจะสามารถคิดค้นแสวงหาความรู้ เพื่อให้กลุ่มกลุ่มประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน มี 5 ขั้นตอน คือ
    - 2.1 ขั้นเตรียม คือ ครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่มบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แจงวัตถุประสงค์ของบทเรียน และการทำกิจกรรมร่วมกัน
    - 2.2 ขั้นสอน คือ ครูนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูล และมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละ
    - 2.3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม คือ ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย
    - 2.4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ คือ ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล
    - 2.5 สรุปบทเรียน คือ ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม และผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่ม
3. การสอนอ่านแบบ PANORAMA หมายถึง เทคนิคการสอนที่ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มีโอกาสได้ฝึกฝนก่อนที่นักเรียนจะอ่านด้วยตนเองตามลำพัง โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้จัดกิจกรรมการอ่าน และให้คำแนะนำรายละเอียด

ทุกขั้นตอนตลอดคาบเรียน หลังจากนั้นนักเรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนอ่านแบบ PANORAMA มีขั้นตอนในการจัดกิจกรรม 3 ขั้นตอน คือ

3.1 ขั้นเตรียม (Preparation Stage) คือ การอ่านโดยสังเกตลักษณะข้อความที่อ่าน

3.2 ขั้นการอ่าน (Intermediate stage) คือ การพยายามตอบคำถามที่ตั้งไว้ จับความคิดหลักและเรื่องราวต่างๆ

3.3 ขั้นสรุป (Concluding Stage) คือ การพยายามตอบคำถามที่ตั้งไว้ จับความคิดหลักและเรื่องราวต่างๆ

4. คู่มือการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA หมายถึง เอกสารการจัดการเรียนการสอนที่ให้แนวทางการสอนแก่ผู้สอนอย่างชัดเจนทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนและการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้ โดยในส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการสอนอ่านแบบ PANORAMA มีขั้นตอนในการจัดกิจกรรม มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน ได้แก่

4.1 ขั้นเตรียม คือ ขั้นเตรียมการสอน ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกัน และจัดเป็นกลุ่มย่อยๆ แนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่มบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แจกวัสดุประสงค์ของบทเรียน การทำกิจกรรมร่วมกันและการฝึกฝนทักษะพื้นฐานจำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม

4.2 ขั้นสอน คือ ครูนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูล และมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

4.3 ขั้นอ่านโดยใช้เทคนิค PANORAMA คือ ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย

4.3.1 การสำรวจ คือ ครูให้นักเรียนเริ่มการอ่านโดยสังเกตลักษณะข้อความที่อ่าน

4.3.2 การติดตาม คือ นักเรียนอ่านด้วยการพยายามตอบคำถามที่ตั้งไว้ จับความคิดหลักและเรื่องราวต่างๆ

4.3.3 การจดบันทึก คือ นักเรียนบันทึกสิ่งที่น่าสนใจในหนังสือหรือสมุดบันทึก

4.4 ชั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ คือ ตรวจสอบว่าผู้เรียนในกลุ่มได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร

4.5 ชั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม คือ ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม และผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่ม

5. ทักษะการอ่าน หมายถึง คือ การแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียนเขียน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิด หรือสาระจากเรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ วัดโดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการอ่าน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสร้างเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

6. การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการใช้สติปัญญาเพื่อจำแนกสิ่งต่างๆ เช่น ข้อความ เรื่องราว หรือเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ ตามแต่ละองค์ประกอบและสามารถหาความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบว่าสัมพันธ์กันอย่างไรซึ่งนำไปสู่การใช้เทคนิคและแสดงหลักการเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องในแต่ละองค์ประกอบซึ่งผู้ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์จะต้องมีคุณสมบัติในการวิเคราะห์ 3 หลักคือ

6.1 วิเคราะห์ความสำคัญ เป็นการวิเคราะห์สิ่งที่อยู่นั้นมีอะไรสำคัญหรือจำเป็นหรือมีบทบาทที่สุด ตัวไหนเป็นเหตุ ตัวไหนเป็นผล

6.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการค้นหาว่าความสำคัญย่อยๆ ของเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นต่างติดต่อกันอย่างไร สอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไร

6.3 วิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถที่จะจับเค้าเงื่อนของเรื่องราว นั้นว่ายึดหลักการใด มีเทคนิคการเขียนอย่างไร

วัดได้จากวัดโดยใช้แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ เนื้อหาวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านบทความ พรรณคดี และวรรณกรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสร้างเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะหรือความรู้ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลที่เกิดจากการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้า อบรมหรือประสบการณ์ต่างๆ ทำให้ประสบความสำเร็จในด้านความรู้ทักษะและเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ ทางสมองซึ่งเป็นพฤติกรรมที่วัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนโดยมี 5 ชั้น คือ 1) ความรู้ความจำ 2) ความเข้าใจ 3) การนำไปใช้ 4) สังเคราะห์
5) ประเมินค่า เนื้อหาวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านบทความ วรรณคดี และวรรณกรรม
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วัดโดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้น โดยสร้างเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

8. ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) คือ สิ่งชี้ให้เห็นถึงความรู้เท่าทันในท่วงที
ความเปลี่ยนแปลงในอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นที่สามารถประเมินเป็นช่วงค่าตัวเลขได้
อารมณ์สามารถช่วยเหลือเกื้อกูลการกระทำของมนุษย์ให้มีเหตุผลมากขึ้นผิคน้อยลง
รู้จักอารมณ์ของตนเอง แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อชีวิต วัดความฉลาด
ทางอารมณ์โดยใช้แบบประเมินทางอารมณ์ของวัยรุ่นที่มีอายุ 12-17 ปี ของกรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสูง กลุ่มปานกลาง
และกลุ่มต่ำ โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 33 ของลัคน สายยศ และอังคณา สายยศ (2539,
หน้า 248-249)

9. ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าแสดงความก้าวหน้าของ ทักษะการอ่าน
การคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
คู่มือการเรียนรู้อาษาภาษาไทย โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือร่วมกับการสอนอ่าน
แบบ PANORAMA นักเรียนได้พัฒนาหรือมีความสามารถเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้อย่างน้อย
ร้อยละ 50 ขึ้นไป

10. นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน
ร่วมไทรวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559